

AKIL VE İMAN*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidînâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bihsânin ilâ yevmi'd-dîn. Emmâ ba'd.

a. Allah'ın Nimetleri Sayısız

Bizi yaratan, âlemlerin Rabbi Mevlâmız Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne sonsuz, sayısız, hadsiz hesapsız hamd ü senâlar olsun. Çünkü üzerimizde sayılamayacak kadar çok nimetleri var.

وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ

(İbrahim: ٣٤)

(*Ve in teuddû ni'meta'llâhi lâ tuhsühâ*) “Allah'ın nimetlerini sayıp döküp, sıralamaya kalkışsanız, tâkat getiremezsiniz, sayamazsınız, bitiremezsiniz. Ağaçlar kalem, denizler mürekkep olsa Allah'ın nimetlerini yaza yaza bitiremezsiniz. (*Inne'l-insâne lezalûmün keffâr*) Doğrusu insanoğlu çok zalimdir, çok nankördür!” (İbrâhim, 14/34) buyruluyor.

Önce ben âciz kardeşinizi bu güzel toplantınıza davet ettiğiniz için tertip heyetine, bizi davet

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

edenlere, bu güzel, çok sevaplı ve çok değerli toplantıya katılarak çalışmayı kuvvetlendirmiş olan siz kardeşlerime bütün kalbimle teşekkür ediyorum. Hepinize dualar ediyorum.

Allah hepinizden razı olsun, aklınızda gönlünüzde Allah'tan istediğiniz ne muratlarınız varsa her muradınıza Allah revan eylesin... Her lütfunu ihsan eylesin... Hepinizden Allah razı olsun...

Sidney'deki vakıf ilgilileri kardeşlerimiz benim buraya gelme çalışmalarına sanıyorum yedi veya sekiz ay önceden başladılar. Sekiz aydır buraya gelmek için işlemleri sürdürüyoruz. Kendimi Pasifik Okyanusu'na tayyareden düşmüş; dalgalarla, köpekbalıklarıyla mücadele ede ede Avustralya'ya ulaşmış bir insan gibi görüyorum.

“—Davet ettiğimiz Hocamızı getireceğiz.” diye o kardeşlerimizin azmi olmasaydı ve işi takipleri olmasaydı, o Pasifik Okyanusu'na düşmüş bir insan Avustralya'ya kadar yüzüp gelemezdi, boğulurdu. Köpekbalıkları yerdi veya başka bir yere giderdi. Buraya kadar gelmek çok büyük bir azim. Bu azmi tebrik ediyorum.

Allah-u Teâlâ Hazretleri Kurân-ı Kerîm'de azim sahibi olmayı methediyor ve bizi azimli olmaya kuvvetle teşvik ediyor. Bu elektriği bulan adam, Edison denilen kişi sanıyorum bu işi buluncaya kadar binlerce deney yapmış, bu sonuca öyle ulaşmıştır. Binlerce!

Osmanlı şairlerinden birisi diyor ki:¹

¹ Namık Kemal (1840-1888), *Hürriyet Kasidesi*

*[Eder tedvîr-i âlem bir mekînin kuvve-i azmi]
Cihân titrer sebât-ı pâ-y-ı erbâb-ı metânetten*

[Kudretli bir kişinin azim gücü dünyayı düzene sokar.] “Azimli kararlı, metin insanların ayaklarının rap rap rap basmasından cihan titrer.” diyor.

Hani hakikaten asker, ordu rap rap yürüdüğü zaman zangır zangır ortalık bir kalkar, bir iner ya... Güzel bir söz. Şiir bakımından da değerli. Hitabı izahı sanatıyla güzelce anlatmış.

Bunu şu bakımdan söylüyorum; amaçlarımızı güzel tespit ettikten sonra çocuklarımızı azimli yetiştirmeliyiz.

“—Amacım ne?”

“—Şu.”

Ben oraya ulaşacağım. Çocuk böyle yetişmeli, yarı yoldan dönmemeli; “Bu işi yapamadım.” dememeli.

b. Japonların Azmi

Japon İmparatoru ülkesi geriyken Avrupa’ya, Amerika’ya tahsile gönderdiği ilk gençleri; “Gelin bakalım sizinle konuşacağım” diye özel olarak huzuruna çağırmış. Hepsine birer eğri hançer hediye etmiş.

“—Hançer ne demek?”

“—Öldürücü bıçak.”

Öldürücü bıçak hediye etmiş. “Alın! Şu sana, şu sana...” İmparator hepsine birer bıçak hediye ediyor.

Demiş ki:

“–Gideceğiniz ÷lkede aldığınız görevi başaracaksınız, tahsili yapacaksınız, o bilgileri ÷lkemize getireceksiniz, burada o çalışmaları başlatacaksınız. Bunu yapamayacaksınız işte hançer, öldürün kendinizi, geri gelmeyin!”

Böyle bir talimatla giden insan nasıl çalışır? Bilmiyoruz ama sonucunu görüyoruz. Japonya'nın bugünkü dünya iktisadından, piyasasından, icatlar dünyasından, yenilikler dünyasından, yaşam seviyesindeki yüksekliğinde ulaştığı noktadan biliyoruz. İlk düşman gemisi oraya gelip top patlattığı zamanki hâli ile şimdiki hâli arasındaki muazzam farkı, düşmanlarına nasıl erişip onları yakaladığını, uzaya nasıl füze fırlattığını, atom gücüne nasıl sahip olduğunu biliyoruz.

Nagazaki ve Hiroşima'da atom bombasını kendisi yedi ama şu anda kendisi atom sahibi; yapabiliyor. Ama devletlü ve şevketlü Osmanlı Devleti'nin biz evlatları hâlâ atom bombası yapabilmiş değiliz.

“Uçağımız Pasifik Okyanusu'na düştükten sonra çırpınmaya başladık.” diyelim, benzetmeye öyle girdik. Java Adası'na kadar yüzdük. Endonezya'nın Jakarta şehrine kadar geldik. Ama işler hâlâ olmadı. Bu toplantıya da on gün kaldı; sekiz ay önce başlatılmış olan işler hâlâ olmadı.

Okyanustan yüze yüze Java Adası'na kadar gelmişiz. Arkadaşlarımız yardıma geldiler. Uçağa atlayan, fermuarlı, cırcırlı seyahat çantasını kapan Jakarta'ya bize yardıma geldi.

Onları gönderenler de demişler ki;

“—Bakın, ya Hocamızı alır buraya getirirsiniz, ya da kendiniz de gelmeyin!”

“—Hocam, bizi böyle gönderdiler, sizi mutlaka oraya götüreceğiz. Aksi takdirde bizi Avustralya’ya almayacaklar. Avustralya hükümeti müsaade etse bile bizimkiler sokmayacak.” dediler.

On gün orada mücadele ettik. Sonra Jakarta’dan Malezya’ya yüzdük, Malezya’dan, Hint Okyanusu’ndan geçtik nihayet Brisbane denizinden karaya çıktık, Toowoomba yaylasına kadar ulaştık el-hamdü lillah. Bu bir azimdir.

Çocuklarımıza bilgi öğrettiğimiz gibi bazı huyları, ahlâkı da öğretmeliyiz. Öğretmemiz gereken şeylerden birisi ne?

İşte bu azim. Bir işi başarma azmi. Bir amaca ulaşmak için çalışmak ve o işi başarmak. İçinizde idman yapan arkadaşlar vardır. *Spor* kelimesini yasakladım kullanmıyoruz, *idman*... Biliyorsunuz yarışlarda yarışı kazanamasa bile, yarıda bırakmak yoktur. Kendi isteği ile, “Ben bunu kazanamıyorum.” deyip bırakmak yok, ayıptır. Sonuncu da olsa sonuna kadar koşacak ama bırakmayacak.

Benim rahmetli annem tarafından, annemin amcası, büyük amca eline kamçıyı almış; yedi sekiz tane çocuğu vardı. Her

birisi civan, her birisi pehlivan, her birisi efe... Bizim oraların efesi, ağa. Ağa çocuğu... Çocukları otururken “kalkın!” dermiş. “Kalkın!” Bir emir; kalkın!

“–Şimdi ne yapıyoruz?”

Hepimiz oturuyoruz. Ben konuşuyorum, siz dinliyorsunuz. Rahmetli annemin amcası, “Kalkın!” dermiş; çocuklar şimşek gibi, yıldırım gibi kalkmaları lazım. En son kalkanı, en geride kalanı kırbaçlarmış. Elinde kırbaç var ya...

Benim de kırbacım var... Hay Allah, Türkiye’de kaldı. Dört buçuk metre boyunda kırbacım vardı.

“–Senin orası kaç metrelik?”

“–İşte o kadar.”

Rusya’dan getirilmiş kırbacım var. Kırılmaz. Sırım deriden örülmüş kırbaç; aslanları terbiye etmek için. Ben kamçıdan falan bahsedince arkadaşın birisi gitmiş, Rus sirkinden satın almış. Para vermiş, almış; bana getirmiş. Türkiye’de kaldı, neyse kurtuldunuz. Ama siz zaten terbiyeli aslanlarsınız, terbiyeye ihtiyaç yok.

Çocuklarımızı nasıl terbiye edeceğiz? Azimli, amacını bilen, amacına ulaşmak için çalışan ve o amacı mutlaka elde eden kimseler olarak yetiştireceğiz.

Adam hançeri alıyor; ya o işi başaracak, ya intihar edecek.

Jakarta’ya gidiyor; ya hocayı getirecek, ya Avustralya’ya geri dönmeyecek. Bu iş mutlaka olacak. Başka bir yolu yok. Bu güzel bir eğitimidir.

Onun için işin böyle başlayışını çok sevimli gördüm ben. Maşaallah azimli bir mücadelenin

bugün kutlamasını yapıyoruz. Şu anda benim karşınızda bulunmam, kupa merasimidir. Yarış bitti, birinci oldum, kupa merasimidir. Kupa neredeyse işte oralarda bir yerlerde. Kupa, sahiplerine verilecek.

Bu işe azmedip bu işi başaran, bu hocayı alıp buraya getirenlere o kupa verilecek el-hamdü lillâh, teşekkür ediyorum. Ben de memnunum, sizi seviyorum, Allah da sevsin, Allah'ın sevdiği kullar olun. Sonuç itibariyle hamd ü senâlar olsun, buraya geldik.

c. Putlara Tapmanın Yanlışlığı

Muhterem kardeşlerim!

Peygamber SAS Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki: Allah-u Teâlâ Hazretleri şöyle buyurur:

أَنَا أَخْلَقُ وَ يُعْبَدُ غَيْرِي

(*Ene ahlüku ve yu'bedü gayrî*) “Yaratan benim, ben yaratıyorum, bu insanoğulları çok yanlış iş yapıyor, benden gayrıya ibadet ediyor.”

“İnsanoğulları, Hz. Âdem'in evlatları çok büyük haksızlık yapıyor, çok büyük yanlışlık yapıyor, çok ters iş yapıyor. Onun hesabını soracağım! Bunun büyük bir hesaplaşması olacak. Hem yaratan benim, hem de benden gayrıya tapılıyor.”

Muhterem kardeşlerim! O kadar çok Allah'tan gayrıya tapan insan var ki. Her taraf put dolu, put! Endonezya'da var, Malezya'da var,

Hindistan'da var, Çin'de var, Wollongong'da var. Güney yarımkürenin en büyük put mabedi Sydney'de var. O benim sevdiğim caminin, Bonedik camisinin yanında, Allah'tan gayrıya tapılıyor. Allah yaratmış; insanoğlu yaratana tapmıyor, Allah'tan gayrıya tapıyor.

“—Kime tapıyor?”

“—Kime taparsa tapsın.”

“—Canım, ben Allah'ın sevdiği bir kuluna tapıyorum.”

“—Böyle şey de olmaz. Öyle yağma yok, öyle saçma iş yok!”

“—Canım, Hz. İsa da Allah'ın iyi kulu.”

“—Tamam. Bizim Peygamberimiz en iyi kulu, Habîbullah. Biz yine Peygamber Efendimiz'e tapmıyoruz.”

Tapmak yok. Tapmak, ibadet etmek sadece Allah'a... “Bunun hesabını soracağım!” diyor Allah-u Teâlâ. “Yaratan benim, ben yaratıyorum, benden gayrıya ibadet ediyorlar. Ben bunun hesabın soracağım!”

Hesabının sonucu belli:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ
لِمَنْ يَشَاءُ

(النساء: ٤٨)

(İnna'llàhe lâ yağfiru en yüşreke bihî ve yağfiru mâ dûne zâlike li-men yeşâu)“Allah-u Teâlâ

Hazretleri kendisine şirk koşanları, müşrikleri asla affetmeyecek. Başka günahkârlardan dilediğini affedebilir.” (Nisâ, 4/48)

Allah kendisinden gayrıya tapanı hiç affetmeyecek, kesin!

“—Hani *Erhamü’r-râhimîn?*”

“—O mü’minlere...”

“—Hani *Gaffâru’z-zünûb?*”

“—O mü’minler için.”

“—Hani affedicilik; *Afüv* ve *Kerîm* oluşu, *Ekremü’lekremîn*’liği?”

“—Müminlere...”

Kendisine şirk koşanı hiç hiç, kesin kesin affetmeyecek. O halde Allah’tan gayrıya tapılmaması lazım! Bu yanlışlığın yapılmaması lazım! Alemlerin Rabbine ibadet edilmesi lazım!

Yeri göğü yaratan, ins ü cinni yaratan Rabbimiz’e ibadet etmemiz lazım, ona secde etmemiz lazım; Allah’tan gayrıya değil.

Allah’tan gayrıya tapınan insanlar nasıl aldaniyorlar, nasıl tapınıyorlar? Niye Buda’nın, heykelin önüne secde ediyor, eğiliyor? Niye Hz. İsa’nın putu önüne dikiliyor da ona tapınıyor? Yanlış!

Bu yanlışları arayıp bulmak, anlatmak söylemek ve insanları yanlışlıktan kurtarmak lazım.

“—Bu yanlıştır! Bunun böyle olmaması lazım! Bu böyle olmaz!” demek lazım!

Bizim Abdülvahap akır kardeşimizle Singapur'da taksiye bindik. Taksici de n tarafa bir Buda heykeli koymuş. Hani koca göbekli bir adam heykeli var ya, göbeğinin deliği bile belli. zerinde şöyle bir örtü, şişman, yuvarlak yüzlü... nne koymuş, orada duruyor.

“–Bu ne?” dedi.

“–Buda'nın heykeli.”

“–Bu malzeme daha önce neydi?

Sarı, pirinçten yapılmış.

“–Bir maden.” dedi.

“–Dktnz, birisi bir şekil verdi, o daha madenken kimse yüzüne bakmıyordu. Bu şekli aldıktan sonra sen bunu almışsın, karşına oturtmuşsun, buna saygı gösteriyorsun, tapıyorsun. Elinle yaptığın şeye tapınıyorsun. Olur mu öyle şey? Olmaz!” dedi, vazifesini yaptı, sözünü söyledi.

Changi Havaalanı'na gelinceye kadar Singapur'da sözünü söyledi, adama tebliğ, ikaz vazifesini yaptı. O da:

“–Tamam, haklısınız.” dedi. Bundan sonrası kendisine ait. Allah ona ahirette soracak:

“–Senin arabana Es'ad Hocayla, Abdülvahap akır bindiler mi?”

“–Bindiler.”

“–Senin tapındığın puta tapınmaman gerektiğini sana söylediler mi?”

“–Söylediler.”

“–Niye tapınmaya devam ettin?” diye ona onun hesabını soracak.

Muhterem kardeşlerim!

Görünen putlar var... İşte Buda'nın şişman heykeli. İsterseniz size resimlerini getireyim. Wollongong'da kocaman kocaman... Bir odaya girdik; duvarın üzeri Buda heykelinden yapılmış heykel doluydu. Gözenek, gözenek, gözenek dört tarafı dolu. Kocaman da var, dışarıda büyükleri var.

Hıristiyanların Hz. İsa'ya tapınması! Hz. İsa'nın çarmıha gerilmiş şekline ve çarmıha tapınması! Onu da görüyorsunuz. Bunlar görünen; görünmeyen putlar da var.

Bu benzetmeyi ben mi yapıyorum? Zaten put sözü, Buda sözünden geliyor.

Türkçemize put sözü nereden girmiş? Haç, put, haça, puta tapmak. Put, Buda sözünden gelmiş, Türkçeye oradan girmiş. Buda put olmuş. “Puta tapıyorlar, Buda'ya tapıyorlar.” denmiş.

Bunun dışında insanlar neye tapınıyor?

Bunun dışında insanın kafasını etkisi altına alıp yönlendiren ve o insana sözünü dinleten her şeye... İtaat etmek için sözünü dinledikçe insan ona tapmış oluyor.

Meselâ şeytan. Dünyada hakikaten şeytana tapınan kavimler var. Doğu Anadolulu kardeşlerimiz bilirler. Diyarbakır'da, Mardin'de şeytana tapan insanlar var. Şeytana tapıyor! Bayağı şeytana tapıyor. Arkadaşlar sormuşlar:

“—Niye Şeytana tapınıyorsunuz, tapınılacak başka Şey bulamadınız mı?”

“—Őerrinden korunmak için.” demişler.

Her birisi kendisine bir mantık uyduruyor da öyle yapıyor.

Şeytana tapanlar var.

Eğer bir insan Őeytanın sözünü dinliorsa, Şeytana tapıyordur. Şeytan diyor ki kumar oyna, Şeytan diyor ki içki iç, Şeytan diyor ki zina eyle, Şeytan diyor ki hırsızlık yap, Şeytan diyor ki zulüm eyle, Şeytan diyor ki adam öldür; Şeytan diyor ki adam kandır, yol kes, adam soy, Şunu yap, bunu yap.

Ona diyor, o da yapıyor. İnsanların bir kısmı Şeytana tapıyor.

Tabii birçok insan kendisinin Şeytana taptığının bilincinde değildir. Bilincinde olmadığı için maalesef, “Ben müslümanım!” diyenlerin içinde de Şeytana tapanlar var. Çünkü Şeytana uyuyor.

“—Allah CC, ‘İçki içmeyin!’ demiş mi?”

“—Demiş, kesin...”

“—Pekiyi müslümanların içinde içki içenler var mı, yok mu?”

“—Saymakla bitmez.”

Kimisi günah olduğunu biliyor, içiyor.

“—Şu meret günah ama bırakamıyoruz, içiyoruz işte, alışmışız” diyor.

“—Zehir zıkkım olsun, sıhhatimizi de bozuyor

ama ver bir kadeh daha!” diyor.

Kötülüğünü bilip içenler var.

Bir kısmı da bunu inancının bir parçası yapmış. Kutsal şarap gibi. Mesela Cumhuriyet Gazetesi'nin yazarı Arnavutluk'ta Bektaşî tekkesine gitmiş. Tekkeye gidiyor, dikkat edin tekke! Bektaşî Tekkesi!

“–Tekke” ne demek?

“–Zikir yapılan, ibadet edilen yer” diyebiliriz biz.

Cumhuriyet Gazetesi'nin yazarı oraya gidiyor. Orada yapılmış, el işi, *home made* rakı sunuluyor. Lıkır lıkır rakı içiyor. Arnavutluk'a giden arkadaşlar var:

“–Rakı içmek çok yaygın hocam, evde yapıyorlar. Ev hanımlarının yaptığı işlerden birisi de rakı yapmak” diyor.

Rakı yapmayı biliyorlar; yapıyorlar ve içiyorlar. Kimisi bu kadar işin içine girmiş kimisi de onu methediyor.

“–Methedenlerden kimse tanıyor musunuz?”

“–İçkinin methi, meddahı, methini yapan... Osmanlı şairlerinin çoğunda bu var hocam.”

Sâkî şarabı sunan kimse. Şarap, meyhane ve saire bunlar hakkında tonlarla gazel yazanlar var, şarkıları var; isterseniz okurum. Ama okumam ya!

Efendim bilmem kayığa binecekmiş de mehtabın altında kafayı çekecekmiş de, Sa'dabad'a gidecekmiş de, çayırdaki çimende zıkkımlanacak-

mış da içecekmiş de, şarabın rengi çok güzelmiş de, leylak rengindeymiş de, erguvan rengindeymiş de, gül rengindeymiş de...

Esdî nesîm-i nevbahar, açıldıgüller subhdem;²

*Açsın bizim de gönlümüz, sâkî medet sun câm-ı-
Cem*

Ne demek? Osmanlıca bu, güya Türkçe de...
Yabancı kelimesi biraz fazla:

“—İlkbahar meltemi esti, sabah vakti güller açıldı. Sâkî, ey içkiyi sunan kişi, imdadıma yetiş, şu şarabı icad eden Cemşid’in şarap dolu kadehini bana sun!” diyor.

*Erdi yine ürdibehişt, oldu hava amber sirişt;
Âlem behişt ender behişt, her gûşe bir Bağ-
ılrem*

*Gül devri ayş eyyamıdır, zevk ü sefa hengâmıdır;
Âşıkların bayramıdır, bu mevsim-i ferhunde
dem*

Osmanlı Edebiyatı’nın içinde şarap methiyesi olan gazellerden başka şiir yok mu? Çok var ama herkes sevdiği şeyi alıyor. Bizim edebiyat kitaplarını yazanlar da gidip gidip hep şarabı metheden şiirleri almışlar. Osmanlı Edebiyatı sanki şarap edebiyatı gibi. Nefret ediyor insan. Şarap, şarap, şarap, meyhane, meyhane, meyhane, lıkır lıkır lıkır, fıkır fıkır fıkır...

Halbuki Osmanlı Edebiyatı bu değil! Kafası, hayatı, fikriyatı bu değil. Ama Bâki şöyle demiş, Fuzûli böyle demiş, Nedim böyle demiş falan. Herkes seçme yapıyor, kendisine göre seçiyor.

² Nef’i (1572-1635), *Kasîde* (Sultan IV. Murad’a)

Alimin birisi ne demiş:

“—Kiminle konuştuğunu söyle, senin kim olduğunu söyleyeyim.”

Kiminle konuşuyor? Meyhaneciyle, sarhoşla, ayyaşla, hristiyanlardan Tommy ile ve saire ile. Anladım; sana notunu verdim, sen nesin belli. Kiminle konuşuyorsan oradan belli olur. Çünkü herkes kendi cinsiyle münasebet kurar.

d. Yalnız Allah’a Kulluk Etmek

Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

“—İnsanoğulları çok büyük bir hatada. Bunun sorgusu suali olacak. Onlarla büyük hesaplaşmalar olacak. Hem yaratan benim, hem de benden gayrıya tapınıyorlar.”

Tapınmanın kimisi puta tapmak, kimisi şeytana tapmak...

Kimisi neye tapıyor? Nefsine tapıyor, nefesine... Kimi insanlar insanın kendisinin içindeki nefesine tapıyor.

“—İnsanın içindeki nefsi nedir, nasıl bir şeydir? Çıkar mı hocam bu, elimi ağzıma soksam yakalayabilir miyim? Nefsimi dışarı çıkarabilir miyim?”

“—Çıkmaz, içeride bu.”

“—Ben bu nefsi nereden anlayacağım?”

“—Sabahleyin ezan okunduğu zaman, yatakta ezanı duyduğun zaman niye kalkmıyorsun?”

“—Vallahi hocam, kalkmanın sevap olduğunu biliyorum. Kalkmak çok sevap biliyorum ama

uyku da çok tatlı, canım kalkmak istemiyor, kalkamıyorum. Yorganı başımdan aşağı çekiyorum, yatıyorum aşağı, canım kalkmak istemiyor. Uyku tatlı, uykudan ayıramıyorum!”

“—İşte o senin canım dediğin nefsin. Senin canın uykuyu istiyor, uykuyu istediği için namaza kalkamıyorsun.”

İşte insanın nefsi böyle ister, insanı böyle kendisine itaat ettirir.

Allah ne diyor:

“—Camiye gelin, namaz kılın.”

Müezzin ne diyor? Müezzin her ezanı okur okur da, *hayyale’ssalâh* der. “Namaza gelin!” demek, *hayyalel-felâh* der. “Felaha gelin!” demek.

Sabah oldu mu müezzin sabah ezanına bir başka cümle daha ekliyor.

“—Allah Allah, ne ekliyor?”

(*Es-salâtü hayrun mine’n-nevm*) diyor. Sabah bir de bu sözü söylüyor.

“—Ne demek?”

“—Uyuma! Namaz kılmak, uyku uyumaktan daha hayırlıdır.” diyor.

(*Es-salâtü*) “Namaz, (*hayrun*) daha hayırlıdır, (*mine’n-nevm*) uykudan...”

“—Bunu müezzin kendisi mi söylüyor hocam?”

Kendisi söylemiyor. Kendisi söyleseydi, her camideki müezzin başka bir şey söylerdi. Bütün camilerdeki müezzinlerin hepsi, sabah oldu

mu; (*Es-salâtü hayrun mine'n-nevm*) diyorlar.

Peygamber SAS Efendimiz söylettiriyor, Allah CC söylettiriyor.

“—Namaz daha hayırlı, uykuyu bırakmak daha iyi!”

Rahatı terk edeceksin, camiye geleceksin, namaz kılacaksın; daha sevap.

Benim rahmetli annem başımıza gelirdi; Allah cümle geçmişlerimize rahmet eylesin, kabirleri nur dolsun, ruhları şad olsun, makamları yüksek olsun...

“—Evladım, kalkın. Sabahları çocukların başına rızıkları dağıtan melekler gelirlermiş.” derdi. “Önce müslüman çocukların başına gelirlermiş. Müslüman çocukları daha çok seviyorlarmış. Elllerinde nimetler, rızıklar, hediyeler, toylar, tonlar her şeyle önce müslüman çocukların başına gelirlermiş; “Çocuklar kalksın.” diye beklerlermiş.”

Müslüman çocuk kalkmıyor, yatıyor...

O zaman annem; “Aman evladım, kalkın! Müslüman çocuk kalkmadığı zaman melekler bu hediyeleri alırlarmış, kâfirlerin erken kalkan çocuklarına götürüp verirlermiş.” derdi.

Nasıl kıskanırdım, nasıl kızardım; hemen yataktan kalkardım. “Bizim nimetler, rızıklar, oyuncaklar, kâfirlerin çocuklarına gidecek.” diye kalkardım. Allah rahmet eylesin, büyüklerimiz güzel şeyler söylemişler.

Suudlularda daha güzel bir şey gördüm; küçücük çocuklarını camiye getiriyorlar. Çocuk orada

uyuyor ama camiye getiriyor.

Neden? Bedenen de alışsın diye... Fizikî bakımdan da o saatte kalkmaya alıştı mı kalkabilir. Fizikî bakımdan alışmazsa, kalkamaz. Canı istemiyor, nefis istemez; aklı istiyor. Aklı o işin sevap olduğunu bilir, ister; nefsi “Yat aşağı!” der.

Allah “Kalk, namaza gel!” dedirtiyor. Birisi de, “Yat aşağı, uyu!” diyor.

İnsan hangisini dinliyor? Allah’ı dinlemiyor. Sübhânallah! Aman Yâ Rabbi! Bizi o duruma düşürme. Allah’ı dinlenmiyor; başkasını dinliyor.

Kimi dinliyor? Nefsi dinliyor. Nefsi, canı içinden; “Yat aşağı, uyu!” diyor. Uyku baldan tatlı, biliyorsunuz.

“—Bal mı tatlı, uyku mu?”

Uyku tatlıdır ama en tatlı olduğu zaman sabah namazı vaktidir. O zaman tadına doyum olmaz. Nefis denen şeytan öyle bir tatlandırır ki, sabahleyin uykuyu bırakmak insana çok zor gelir. Çocuk da kalkmaz, büyük de kalkmaz.

Büyükler kalkınca çocuklarına acıyor. Diyorlar ki:

“—Çocuktur daha, yatsın uyusun!”

Sen çocuğuna acımıyorsun, sen çocuğunu kötü yetiştiriyorsun!

“—Neden?”

Sabah namazına kalkmaya alıştırmıyorsun. “Yatsın uyusun!” diyorsun. “Allah’ın sözünü dinlememe idmanı” yaptırıyorsun. Allah sabahleyin erken kalk diyor ama, sen “Yat oğlum, yat

yavrum... Uyusun da büyüsün nenni, tıpış tıpış yürüsün nenni...”

Nenni mi, ninni mi? Hangisi doğru? Hangisiyse. Bölgeye göre değişir, bazen ninni olur, bazen nenni olur.-

İşte nefesine tapıyor, nefsinin emrini dinliyor, nefsinin buyruğunda, nefsinin hizmetinde... Komutan nefis; “Emret komutanım!” bir selâm çakıyor, bir topuk patlatıyor, emrine giriyor.

Nefis diyor ki;

“—Oraya git, o içkiyi al, onu falancaya deniz kenarında mangallı yerde mezeyle birlikte iç!”

“—Baş üstüne!”

Gidiyor yapıyor işte. Amma itaatli! Allah’a itaat etse ya... Böyle nefesine itaat edeceğine Allah’a itaat etsene! Edemiyor.

Ayıplamıyorum. Kimseyi ayıplamıyorum çünkü o, içkiyi bırakamıyor; biz de başka kötü huyları bırakamıyoruz. Al birimizi, vur ötekimize. Bizim birbirimizden farkımız yok.

“—Ama biz Osmanlı Bankası’ydık...”

“—Bankaların hepsi aynı.”

Bizim birbirimizden farkımız yok. Bir insan nefisini dinliyorsa farkı yok; o orada dinliyor, bu burada dinliyor. Netice itibariyle nefsi dinliyor. Allah bir şey söylüyor, onu dinlemiyor, Peygamber bir şey söylüyor, onu dinlemiyor; nefisini dinliyor.

Bitti! Arada fark yok. Hepsi aynı; Fruko şişesi gibi. Fruko şişesi, Tamek şişesi, Coca Cola

şişesi, Pepsi cola şişesi hepsi sıra sıra hepsi aynı; fark yok. Ama markalar değişik. Aynı kusuru işliyorlar.

Allah'ı dinleyecek, Rasûlüllah'ı dinleyecek. Allah yaratmış, Allah'ı dinleyecek.

“—Rızkı ben veriyorum.” diyor.

Aynı hadîs-i şerîfin devamında; “Rızkı veren benim, benden gayrıya şükrediliyor.”

“—Sağ ol patronum, teşekkür ederim müdürüm, emredersiniz efendim!”

Çetenin üyesi, çete başlarının karşısında el pençe divan duruyor.

“—Git o adamı öldür!”

Bak şimdi öldürüyor. Memur, âmirin dediğini yapıyor; polis, emniyet âmirinin dediğinin yapıyor, jandarma eri, komutanının dediğini yapıyor.

Allah yaratmış, Allah'a itaat edeceğiz. Rızkımızı Allah veriyor, Allah'a şükredeceğiz. Biz de Allah'a şükrediyoruz. Allah'a şükürle başladık. Buradaki çalışmalarımızın ilk konuşması şükür üzerine.

Allah'a çok şükürler olsun. Üzerimizde çok nimetleri var, sayılamayacak kadar çok nimetleri var. Dünya üzerinde o kadar çok insan var ki şu bizim elimizin altında bulunan, cebimizde bulunan nimetlerin adını bile duymamış, bu nimetlerin yanına bile yanaşmamış. Şu bizim tattığımız nimetleri tatmamış, yememiş o kadar çok insan var ki.

Jakarta'da gezdik, bir tarafta kırk katlı binalar, bir tarafta çöplükler arasında gecekondular. Siz de görmüşsünüzdür. Belki Filipinler'de görmüşsünüzdür, belki Bangladeş'te, nereye uğradıysanız...

Pakistan'da görmüşsünüzdür. Çok fakir insanlar, 30 dolar aylığa çalışan insan var. Bütün ay 300 riyale çalışıyor. Suudi Arabistan'da; Malezya'dan, Endonezya'dan, Vietnam'dan, Güneydoğu Asya'dan, Filipinler'den gitmiş işçiler. Hizmetçi, aşçı, şoför ve saire. Tabi bazıları fazla veriyor da...

Ama 300 riyal nedir sizin paranızla?

100 Avustralya Doları falan, bir aylık maaşı... Bizde çok nimetler var. Bir de bu ülkenin yönetimi çok muntazamdır. Malezya da güzel, Singapur da güzel...

Ama nereleri güzel?

Havaalanı ve çevresindeki şehirler. Ülkenin içine doğru açıldığın zaman asıl çehreyi, asıl ölçüğü orada bulacağız.

Kenar mahallelere, köylere git bakalım orası nasıl?

Türkiye'de de öyle. Ölçü bu, Almanya'da bir köye git, Türkiye'de bir köye git, Avustralya'da bir köye git, Endonezya'da bir köye git, Filipinler'de bir köye git, Malezya'da bir köye git. Ölçü orası. Çık bakalım şehrin dışına; gör bakalım hizmetler ne kadar yapılmış? Kimlere yapılmış? Zengine daha çok hizmet, fakire daha çok mahrumiyet. Bırakalım buraları. Buralara

yağmur yağıyor, ot bitiyor.

İnsanlar yemek bulamazsa ne yapar?

Ot yer. Allah bizi öyle yaratmış. Hem ot yeriz, hem et yeriz. Et bulursak et yeriz, ot bulursak ot yeriz. Balık tutarsak balık, meyve bulursak meyve yeriz.

Ama Afrika'da öyle yerler var ki, aylarca yağmur yağmıyor. Toprak çatır çatır çatlıyor. Hayvanlar bir deri bir kemik kalıyor. Çocukların avurtları, gözleri çöküyor, üstlerine sinekler konuyor, hastalıktan karınları şişiyor, ölüyorlar.

“—Gazeteler yazıyor mu?”

Avustralya'da adamın birisi uyurken yanlışlıkla elini şöyle yaptı. Oradaki sineklerin üstüne çarptı. Vah vah vah, on tane sinek öldü!

Telegraph dergisi “Sinek öldü!” diye yazıyor mu? Yazmıyor.

Adam ölmüş; onu da yazmıyor. Kıymetsiz insanların ölümünü yazmıyor, bazı insanların kıymeti yok. Sinek kadar kıymeti yok ve nimetlerden mahrum; su bulamıyorlar.

Biz su buluyoruz, et buluyoruz, sebze buluyoruz, meyve buluyoruz, tatlı buluyoruz. Bu kadar güzel eğitim çalışması yeri görmedim. Herkesin dört odalı evi var. Bu ne bolluk maşaallah!

Japonya'da millet bir odada, çekmeceli yataklarda yatıyormuş. Ben Japonya'ya gitmedim de; hayat öyle pahalıymış ki tek oda tutamıyorlar da çekmeceli yataklar varmış, orada yatıyorlarmış. Artık balık istifi gibi... Japonya ileri bir ülke, daha geriler de var tabii.

Onun için akşamla yatsının arasında namazı kılmışken, mübarek abdesti bu kadar muhafaza ediyorken,-elhamdülillahnamaz kıldığımız, ibadet ettiğimiz mescitte dinî bir konuşma yapıyorken, Allah'a şükrediyoruz, hamd ediyoruz.

Allah'ın nimetlerine hamd ü senâlar olsun. Çok şükür yâ Rabbi! Verdiğin nimetlere hamd ü senâlar olsun. Sayılamayacak kadar çok nimet vermişsin, el-hamdü lillah. Sıhhat vermişsin, nimet vermişsin, para vermişsin.

Başka?

“—Allah'ın en büyük nimeti hangisi?”

Akıllı olmak. En büyük nimet, akıl. Çünkü insan deli oldu mu gitti. O delinin artık enine boyuna bakmıyorlar; omuzları ne kadar geniş, vücut ölçüleri iyi mi falan bakıyorlar mı? Gitti! Aklı olmadı mı insanın kıymeti gitti.

En büyük nimet ne? Akıl.

Peygamber SAS Efendimiz'in bildirdiğine göre Allah-u Teâlâ Hazretleri akılı yarattığı zaman buyurmuş ki;

“—Senden daha şerefli bir yaratık yaratmadım.”

En şerefli yaratık, akıl, el-hamdü lillâh... Deli olmamak, akıllı olmak; en büyük nimet bu.

“—Akıllı bir insanın aklının gereği, aklının icabı olarak en mühim vazifesi ne?”

“—İman!”

“—İman neyin üzerine?”

“—Aklın üzerine...”

“–Delinin imanla ilişkisi var mı?”

“–Deli namaz kılar mı? Kılmaz. Abdest alır almaz bozar, her şeyi yapar.”

“–İman kimin üzerine?”

“–Aklın üzerine...”

“–Allah’ın verdiği akıl nimetiyle insanın ilk görevi ne?”

“–Mü’min olmak, Allah’ı bulmak, Allah’a iman getirmek ve müslüman olmak.”

El hamdü lillâh aklımız var, çok şükür. Allah akıl noksanlığı vermesin, âzâ noksanlığı vermesin, âhir ömrümüzde bizi âzâmızdan, aklımızdan, fikrimizden mahrum bırakmasın, bunamaya ve saireye uğratmasın... Sıhhat ve âfiyet ile yaşamak nasib etsin...

Aklımız var, çok şükür yâ Rabbi!! El hamdü lillâh! Ama biz aklımızı tam kullanmıyoruz. Avrupalılar daha çok kullanmışlar, bizden daha ileri gitmişler. Akıl denilen âleti Allah onlara da vermiş, bize de vermiş. Onlar daha çok kullanmışlar, biz daha az kullanmışız.

İnşaallah Allah’ın verdiği akıl nimetinin kıymetini bilip çoluk çocuğumuzu daha akıllı yetiştiririz. İnşaallah daha iyi yetiştireceğiz.

Akıllı insan için en önemli şey müslüman olmak, en kıymetli şey müslüman olmak, en başta gelen iş müslüman olmak.

“–Hocam, dur bakalım ya, bize ferman kesiyorsun, ahkâm kesiyorsun. Nice mühim işlerim var benim; vergi yatıracığım da, şunu

yapacağım da, bunu yapacağım da, şu olacak da, bu olacak da...”

“—Bırak onları! En mühim iş, insanın mü’min olması.”

“—Neden?”

“—Ölüm insanın etrafında dolaşıyor, ne zaman geleceği belli olmaz. İmansız giderse cehennemde yanacak. Önce iman!”

“—Yâ hocam, dur şu vergimi yatırayım, dur şu imtihanımı bitireyim, dur şu işimi tamamlayayım, dur şu ticaretimi yapayım, dur şu paramı kazanayım, dur şöyle, dur böyle...”

“—Durmam, bir saniye durmam.”

Önce iman lazım. Çünkü hemen ölebiliriz, şuracıkta ölebiliriz. Gökten bir gezegen gönderir Allah, kuyruklu yıldız...

“—Emrediyorum, git dünyaya çarp!” der. Gelir, Avustralya’ya toslar.

Ne yapacağız peki? Allah’tan gelen hükme itiraz edilir mi, edebilir misin? Allah’ın hükmü yerini bulur. Bir anda yok olur insan.

Önce iman! Önce Allah’ın sevdiği kulu olacağız; ondan sonra öteki işler. Öteki işler imana göre, akla göre olacak. Akıl ve imanın ışığında öteki işlerimizi yapacağız. Önümüzdeki çalışmalarımızda, konuşmalarımızda neler yapmamız gerektiğini hatırlarız inşaallah.

Allah’a hamd ediyoruz; akıl vermiş, sıhhat vermiş, el-hamdü lillâh müslümanız, el-hamdü lillâh annemiz babamız da müslüman, bizi de

müslüman yetiştirmişler. Hem de müslüman olmayan ülkeye çalışmaya gelmişiz.

Burada da Allah nasib etmiş ve burada da cemaatle namaz kılıyoruz. Cemaatimiz var, camimiz var, ihvânımız var, kardeşlerimiz var, topluluğumuz var. El-hamdü lillah namazları kılıyoruz. Ramazan gelecek, oruçları tutacağız, teravihler olacak. Çok büyük bir gelişme, çok iyi bir şey el-hamdü lillah. Allah'a hamd ü senâlar olsun. Harp yok, darp yok, can korkusu yok, ölüm korkusu yok. Olan yerler var. Olan yerleri gördük. Bosna'yı, Hersek'i, Çeçenistan'ı, Keşmir'i gördük.

“—Müslümanların hepsi bizim kadar rahat mı?”

Bütün müslümanlar bizim şuradaki rahatlığımız kadar rahat mı? Değil.

Demek ki rahatlık da bir nimetmiş, esenlik de bir nimetmiş. Ya ölüm tehlikesi olsaydı, ya Sırplar saldırsaydı!

“Ya Sırpların köyünde olsaydım... Ne yapayım, bağım var, bahçem var, evim var; orada yaşamak zorundayım. Ne olacaktı hâlim? Hepsi Sırp, hepsi düşman, hepsi ‘Git, buradan!’ diyorlar. Gideceğim ama bağım var, bahçem var, satmak istiyorum, satamıyorum. Onlar fırsat bulurlarsa beni öldürmek istiyorlar. Zaten akrabalarımı öldürdüler...”

Bir de böyle yaşamak var. Bir de gidip Sırplara işçi olmak var, Sırplara hizmetçi olmak var, yalvarmak yakarmak, onlara el açmak, dilenmek var.

Demek ki esenlik de bir nimetmiş, çok büyük bir nimetmiş. Huzur ve esenlik. Bu Avustralya da esenlik bakımından hoşuma gidiyor. Değil mi? Adam dağ başına gidiyor, çadır kuruyor, yatıyor. Ne eşkıyadan korkuyor ne mafyadan korkuyor; hiçbir şeyden korkmuyor.

Aklına bunlar gelmiyor. Sadece “Redback gelir mi, çingiraklı yılan olur mu, sıhhatime zararlı bir şey olur mu?” diye düşünüyor, başka bir şey düşünmüyor.

Güzel! Esenlik sağlanmış. O da bir nimet. Allah’a hamd ü senâlar olsun sıhhatimize, aklımıza, imanımıza, esenliğimize, böyle huzurlu, sevaplı toplantımıza hamd ü senâlar olsun.

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

21. 12. 1997 - Avustralya

[Bütün GURBET SOHBETLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü